

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/22/2020
Identifikačné číslo spisu:	6618201490
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6618201490.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Prvej stavebnej sporiteľni, a. s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 30, IČO: 31 335 004, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 13, IČO: 36 860 662, proti žalovaným 1/ C. L. a 2/ B. L., bývajúcimi v L., F. U. č. XXXX/X, zastúpenými JUDr. Elenou Matulovou, advokátkou so sídlom v Poltári, Železničná č. 287/9, o zaplatenie 37.096,89 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12 Csp 30/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. septembra 2019 sp. zn. 17 Co 311/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. septembra 2019 sp. zn. 17 Co 311/2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou (po čiastočnom späťvzátí žaloby) domáhala od žalovaných zaplatenia sumy 37.096,89 € s príslušenstvom. Žalobu odôvodnila tým, že na základe zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXXXXXX uzavrela so žalovanými zmluvu o mimoriadnom medziúvere č. XXXXXXXXXXX XX a stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXX XX z 1. júna 2011 [ďalej len „zmluva o medziúvere a stavebnom úvere“, (č. I. 3)], v súlade s ktorou sa uskutočnilo čerpanie finančných prostriedkov medziúveru: dňa 9. júna 2011 suma 2.456,81 €; dňa 9. júna 2011 suma 13.766,68 €; dňa 7. júla 2011 suma 10.496,51 €; dňa 10. apríla 2012 suma 6.550 €; dňa 9. júna 2011 na poplatok za spracovanie mimoriadneho medziúveru vo výške 130 €. Žalovaní sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať 2,69 % p. a. úroky mimoriadneho medziúveru od schválenia úveru po dobu 12 mesiacov a 5,69 % p. a. úroky mimoriadneho medziúveru po uplynutí 12 mesiacov mesačnou splátkou vo výške 158,37 € splatnou do 15. dňa v mesiaci, ktorá bola v zmysle čl. II. zmluvy o úvere, časť „Mimoriadny medziúver“ bod 2. započítaná na dohodnuté 5,69 % p. a. úroky mimoriadneho medziúveru. Suma poskytnutého medziúveru bola základom pre výpočet úrokov mimoriadneho medziúveru. Žalovaní sa tiež zaviazali vkladať do pridelenia cieľovej sumy na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 53,44 € v súlade s čl. II. zmluvy o úvere, časť „Mimoriadny medziúver“, bod 1. V súlade s čl. II. časť medziúveru bod 2. zmluvy o úvere sa žalovaný 1/ zaviazal platiť poplatok za poistenie typu A pravidelnými mesačnými platbami vo výške 13,36 €, prehlásil a svojim podpisom potvrdil prijatie do

poistenia ako poistená osoba. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa žalovaní zaviazali splácať stavebný úver vrátane úrokov v 4,70 % p. a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 211,82 € a súčasne platiť poplatok za poistenie typu A pravidelnými mesačnými platbami poisteného vo výške 13,36 €. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky a mimoriadny medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom z 18. septembra 2015 (č. l. 10-11) žalobkyňa vyzvala žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, zároveň žalovaných upozornila, že v prípade ak omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené, žalobkyňa 18. novembra 2015 vyhlásila mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom (č. l. 7-8). Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, žalobkyňa v zmysle čl. VII. bod 10. úverovej zmluvy zúčtovala nasporenú sumu vo výške 1.907,52 € (vo výpise z účtu položka z 18. novembra 2015 „čiast. vyrovn. medziúveru“) so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 33.400 € (poskytnuté úverové prostriedky), čo predstavuje po započítaní sumu 31.492,48 € (istina). Dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru tak predstavovala sumu vo výške 33.624,67 €, pozostávajúcu z istiny vo výške 31.492,48 €, z nezaplatených úrokov za úver vo výške 1.688,31 €, z nezaplatených poplatkov za poistné vo výške 106,88 € a z nezaplatených poplatkov vo výške 337 €, ktoré si žalobkyňa neuplatnila. Dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru tak predstavovala sumu vo výške 33.287,67 €. Po čiastočnom späťvzatí žaloby v časti uplatňovaných úrokov za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, zostala predmetom konania suma 37.096,89 €, táto pozostáva z nezaplatennej istiny (31.492,48 €), z nezaplatených úrokov za úver ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti (1.688,31 €), z nezaplatených poplatkov za poistné ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti (106,88 €), z vyčísleného úroku z omeškania do 28. februára 2018 (3.793,93 €), z notárskeho poplatku (15,29 €) za overovanie listín ku dražbe nehnuteľnosti. Žalobou sa zároveň domáhala zaplata úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 33.287,67 € od 1. marca 2018 do zaplata pozostávajúci z nezaplatennej istiny vo výške 31.492,48 €, nezaplatených úrokov za úver ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti vo výške 1.688,31 € a z poistného vo výške 106,88 €.

2. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. augusta 2018 č. k. 12 Csp 30/2018 - 168 a/ žalovaných zaviazal k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňu sumu vo výške 37.096,89 € spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 33.287,67 € od 1. marca 2018 do zaplata, všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 500 €, vždy do 30-teho dňa toho ktorého mesiaca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že nezaplatením jednej splátky sa stane splatný celý dlh; b/ rozhodol o náhrade trov konania v prospech žalobkyne.

2.1. Z vykonaného dokazovania po vyhodnotení všetkých dôkazov, považoval súd prvej inštancie žalobu žalobkyne za dôvodnú. Dospel k záverom, že žalobkyňa vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru z 18. novembra 2015 (č. l. 7-8) odstúpila od predmetnej zmluvy; zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa však ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch s poukazom na § 1 ods. 3 písm. b/ nevzťahujú; právo uplatnené žalobou premĺčané nie je. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky; nebola sporná výška nezaplateného úveru a úrokov z omeškania. Z listinných dôkazov mal súd prvej inštancie za preukázané, že na istine žalovaní k 28. februáru 2018 dlhovali sumu 31.492,48 € na úroku do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru 1.688,31 €, na poistnom 106,88 € a na úroku z omeškania 3.793,93 € do 28. februára 2018. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav veci rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku svojho rozhodnutia. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“); o trovách konania podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 26. septembra 2019 sp. zn. 17 Co 311/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že a/ žalobu zamietol; b/ žalobkyňu zaviazal k povinnosti nahradiť žalovaným spoločne a nerozdielne trovy konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalovaných (č. l. 222 a nasl.).

3.1. Vo svojom odôvodnení uviedol, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 CSP). Spornou otázkou bola otázka dôvodnosti

námietky premčania uplatneného nároku vznesená žalovanými. Odvolací súd pri jej posúdení vychádzal prejudiciálne zo záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a ktoré neboli napadnuté podaným odvolaním (neboli predmetom odvolacieho prieskumu), t. j. že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru z 18. novembra 2015 predstavuje súčasne odstúpenie od zmluvy, ktorého účinkom je zánik zmluvy o stavebnom sporení a všetkých akcesorických záväzkov, vrátane spornej zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere od počiatku (§ 48 Občianskeho zákonníka). Súčasne dôvodom akceptovania tohto prejudiciálneho záveru bola aj tá skutočnosť, že k rovnakému názoru o zániku spornej zmluvy v dôsledku odstúpenia od zmluvy o stavebnom sporení listom žalobkyne z 18. novembra 2015 dospel súd aj v rámci konania vedeného pod sp. zn. 12 C 217/2016 medzi totožnými stranami ako v prejednávacom spore a to konkrétne v rozsudku súdu prvej inštancie z 20. apríla 2017 č. k. 12 C 217/2016 - 145 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu z 29. novembra 2018 č. k. 16 Co 359/2017 - 205, preto tento postup je v súlade s princípom právnej istoty, pretože v prejednávacom spore neboli prednesené žiadne nové skutkové tvrdenia (námietky), ktoré by záver o odstúpení žalobcu od zmluvy o stavebnom sporení listom z 18. novembra 2015 vylučovali. V odvolacom konaní nebol spochybnený ani záver súdu prvej inštancie, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy o stavebnom sporení došlo aj k zániku zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere z 1. júna 2011 ako akcesorického záväzku a že poskytnuté plnenie podľa spornej zmluvy je potrebné vysporiadať podľa zásad na vyporiadanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 Občianskeho zákonníka). Námietku premčania uplatneného nároku odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie považoval za dôvodnú. Prijatý záver súdu prvej inštancie ohľadne aplikácie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, že žalobkyňa by nemohla v danom prípade namietat' premčanie z dôvodu, že na základe spornej zmluvy nič nedostala, považoval odvolací súd za nesprávny. Podľa jeho názoru v danom prípade aplikácia § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka neprichádza totiž do úvahy. Žalobkyňa dostala minimálne časť dohodnutého úroku v jednotlivých splátkach, nič to nemení na závere, že žalobkyňa ako aj žalovaní mohli vzniesť námietku premčania, v ich vzťahu v tomto smere nie je žiadna nerovnováha a preto neboli splnené podmienky na aplikáciu § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Dôvodnosť uplatnenej námietky premčania uplatneného nároku mala byť správne posúdená podľa § 107 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže argumentácia ohľadom použitia tohto ustanovenia bola súčasťou odvolacej argumentácie strán, nebolo potrebné strany osobitne vyzývať na možnosť použitia týchto ustanovení podľa § 382 CSP v odvolacom konaní. Okamihom začatia plynutia premčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia bol deň zániku zmluvy, t. j. 18. novembra 2015, týmto dňom začala plynúť dvojročná premčacia doba na uplatnenie práva podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorej posledný deň pripadol podľa § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka na pondelok 20. novembra 2017. Žalobkyňa podala žalobu 3. apríla 2018. Subjektívna premčacia doba môže plynúť len v rámci objektívnej premčacej doby a jej uplynutím nastanú v prípade vznesenia námietky premčania účinky premčania bez ohľadu na to, že prípadne objektívna premčacia doba ešte neuplynula. V prejednávacom prípade tak konanie začalo až po uplynutí subjektívnej premčacej doby na uplatnenie sporného nároku proti žalovaným, námietka premčania bola teda zo strany žalovaných vznesená dôvodne, súd prvej inštancie bol pri rozhodovaní na ňu povinný prihliadnuť. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalobu na základe dôvodne vznesenej námietky premčania uplatneného nároku v celom rozsahu zamietol.

3.2. Odvolací súd zároveň v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

3.3. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (č. l. 252 a nasl.).

4.1. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP) vidí v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý podľa jej názoru nepostupoval podľa § 382 CSP. Žalobkyňa popiera konštatovanie odvolacieho súdu, že v odvolacom konaní nebol spochybnený záver súdu prvej inštancie, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy o stavebnom sporení došlo aj k zániku zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere z 1. júna 2011. Tiež spochybňuje tvrdenie odvolacieho súdu, že otázka zániku zmluvy bola prejudiciálne vyriešená aj v konaní č. k. 12 C 217/2016 v spojení s rozsudkom

odvolacieho súdu č. k. 16 Co 359/2017 a že v prejednávacom spore neboli prednesené žiadne nové tvrdenia (námietky), ktoré by záver o odstúpení žalobcu od zmluvy o stavebnom sporení listom z 18. novembra 2015 vylučovali. Rozsudok č. k. 16 Co 359/2017 bol napadnutý dovolaním zo strany žalobkyne (v danom prípade v pozícii žalovanej), o čom nebolo dovolacím súdom doposiaľ rozhodnuté. Pokiaľ odvolací súd v rámci prejednávanej veci poukázal na princíp právnej istoty a to tým, že k názoru o zániku spornej zmluvy o medziúvere v dôsledku odstúpenia od zmluvy stavebnom sporení listom žalobcu z 18. novembra 2015 dospel totožný súd v konaní č. k. 16 Co 359/2017, odvolací súd mal vyzvať strany, že bude v prejednávanej veci aplikovať závery súdu z konania č. k. 16 Co 359/2017, nakoľko v danom prípade súd posudzoval právnu otázku, že zmluva o stavebnom sporení a zmluva o úvere (mediúvere, stavebnom úvere) sú vzájomne závislými zmluvami podľa § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v konaní č. k. 16 Co 359/2017 práve z tohto dôvodu dospel k záveru, že listom z 18. novembra 2015 muselo dôjsť aj k zániku zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. Súd prvej inštancie v priebehu konania, ani vo svojom rozsudku neuviedol, že zmluva o stavebnom sporení a zmluva o úvere sú zmluvami vzájomne závislými v zmysle § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka a že na posúdenie tejto otázky bude aplikovať toto zákonné ustanovenie.

4.2. Nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyvodzuje z vyriešenia právnej otázky, či zmluva o stavebnom sporení a zmluva o úvere (mediúvere a stavebnom úvere) sú vzájomnými závislými zmluvami podľa § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa jej názoru uvedená právna otázka nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. Odvolací súd pri jej posúdení poukázal na rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 16 Co 359/2017, v ktorom sa súd touto otázkou síce zaoberal, túto však podľa žalobkyne nesprávne právne posúdil. Podľa § 52a ods. 1 Občianskeho zákonníka totiž platí, že ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní, alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia ak z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v ods. 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami. Z uvedeného teda vyplýva, že na to, aby zmluvy mohli byť posudzované podľa tohto ustanovenia, tieto musia byť uzavreté pri tom istom rokovaní alebo by museli byť zahrnuté do jednej listiny, čo v danom prípade splnené nebolo. Aplikácia ustanovenia § 52a ods. 1 Občianskeho zákonníka preto podľa žalobkyne nie je možná. Zároveň namietla, že odvolací súd nesprávne posúdil tiež platnosť odstúpenia od zmluvy o stavebnom sporení. Podľa žalobkyne je odstúpenie od zmluvy o stavebnom sporení neplatné a to s poukazom na znenie § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka a čl. IX. bod 11 VPSS. Nesplácaním splátok v zmysle zmluvy o úvere (mediúvere a stavebnom úvere) došlo zo strany žalovaných k porušeniu tejto zmluvy a nie zmluvy o stavebnom sporení, čím nebol daný dôvod pre odstúpenie podľa čl. IX bod 11 VPSS. Ak preto odvolací súd posudzuje list žalobkyne z 18. novembra 2015 aj ako odstúpenie od zmluvy o stavebnom sporení, tak takéto odstúpenie od zmluvy o stavebnom sporení je neplatné, nakoľko tu nebol dôvod dojednaný medzi účastníkmi zmluvného vzťahu. Listom z 18. novembra 2015, ktorým vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, nedošlo zároveň aj k odstúpeniu od zmluvy o úvere a k jej zániku. Preto námietka premlčania, ktorú v konaní uplatnili žalovaní, je nedôvodná. Záver odvolacieho súdu o premlčaní nároku žalobkyne v dôsledku čoho odvolací súd zamietol žalobu, je preto tiež nesprávny.

4.3. Z vyššie uvedených dôvodov navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie; respektíve, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a žalovaných zaviazal na náhradu trov konania.

5. K dovolaniu žalobkyne podali svoje vyjadrenie žalovaní (č. l. 300). Vo svojom vyjadrení uvádzajú, že s rozhodnutím odvolacieho súdu v plnom rozsahu súhlasia. Navrhujú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne odmietol a rozhodol o trovách dovolacieho konania v ich prospech.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania konkrétne z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

I.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k dovolateľmi namietanej procesnej vade.

10.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle tohto ustanovenia (§ 420 písm. f/ CSP) žalobkyňa spája s námietkou nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý je v rozpore s § 382 CSP.

12. Podľa § 382 CSP ak má dovolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

12.1. Použitie tohto ustanovenia odvolacím súdom znamená, že nárok treba posúdiť alebo podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštalácie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštalácie, ale podľa iného ustanovenia (iného paragrafu alebo iného

odseku). Právnym predpisom (alebo aj zákonným ustanovením), ktorý v doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis (záonné ustanovenia), o ktoré výklad a použitie nežiadala v priebehu konania žiadna zo sporových strán. Druhou zákonnou podmienkou, ktorá musí byť splnená súčasne je, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, ak odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej, t. j. je toho názoru, že skutkový stav zistený súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) alebo po doplnení dokazovania odvolacím súdom (§ 384 CSP) treba subsumovať pod určitú právnu normu alebo súbor právnych noriem. Za týchto podmienok môže odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť alebo zmeniť. (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1271).

13. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania žalobkyne (pri riešení otázky, či jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať v zmysle § 420 písm. f/ CSP), vzal na zreteľ odlišné právne závery vyjadrené v rozhodnutiach súdov oboch inštancií v prejednávacom prípade.

13.1. Kým súd prvej inštancie rozhodol v prospech žalobkyne, odvolací súd na odvolanie žalovaných vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí žalobu zamietol. Odvolací súd konštatoval nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na chybnú aplikáciu § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka namiesto toho, aby súd prvej inštancie zohľadnil uplatnenú námietku premlčania žalovanými a aplikoval § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Aplikáciou tohto ustanovenia odvolací súd dospel k záveru, že žalobu na základe dôvodne vznesenej námietky premlčania uplatneného nároku v celom rozsahu zamietol. Odvolací súd pritom vychádzal zo skutkových zistení súdu prvej inštancie a s týmito sa stotožnil. Za podstatné skutkové zistenie považoval skutočnosť, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru z 18. novembra 2015 predstavuje súčasne odstúpenie od zmluvy, ktorého účinkom je zánik zmluvy o stavebnom sporení a všetkých akcesorických záväzkov, vrátane spornej zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere od počiatku. Odvolací súd tento záver zároveň podporil tým, že k rovnakému názoru o zániku spornej zmluvy v dôsledku odstúpenia od zmluvy o stavebnom sporení listom žalobkyne z 18. novembra 2015 dospel súd aj v rámci konania vedeného Okresným súdom Lučenec pod sp. zn. 12 C 217/2016 (ďalej len „konanie pod sp. zn. 12 C 217/2016“) medzi totožnými stranami, v ktorom súd aplikoval ustanovenie § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu považoval odvolací súd daný postup v súlade s princípom právnej istoty, pretože v prejednávacom prípade neboli prednesené žiadne nové skutkové tvrdenia (námietky), ktoré by záver o odstúpení zmluvy o stavebnom sporení listom z 18. novembra 2015 vylučovali.

13.2. Odvolací súd osobitne poukázal na to, že v danom prípade nebolo potrebné strany sporu v zmysle § 382 CSP osobitne vyzývať na možnosť použitia týchto ustanovení v odvolacom konaní, pretože argumentácia ohľadom použitia týchto ustanovení bola súčasťou odvolacej argumentácie strán, preto použitie týchto ustanovení nebude pre strany prekvapujúce.

14. V konaní pred súdom prvej inštancie, dospel súd pri skúmaní opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku k záveru, že žaloba je nielen prípustná ale aj dôvodná, preto rozhodol v prospech žalobkyne. Rozhodnutie súdu prvej inštancie napadli odvolaním žalovaní ako strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vydané.

14.1. Súd prvej inštancie svojím rozhodnutím vytvoril procesnú situáciu, v ktorej už žalobkyňa nemala dôvod iniciatívne predkladať (podaním odvolania) svoju argumentáciu, prečo považuje žalobou uplatnený nárok za dôvodný. Žalobkyňa poskytla vyjadrenie k odvolaniu žalovaných s tým, že nesúhlasí s tvrdeniami žalovaných, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam; že vznesená námietka premlčania je nedôvodná a nárok žalobkyne nie je premlčaný. S dôverou v správnosť záveru súdu prvej inštancie o prípustnosti a dôvodnosti jej žalobou uplatneného nároku prispôsobila svoje konanie (obsahom a formuláciou jej vyjadrenia k odvolaniu) tejto situácii a spoliehala sa, že jej dôvera nebude sklamaná.

14.2. Odvolací súd ale na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobou uplatnený nárok je premlčaný. Odkázal pritom na riadne zistený skutkový stav veci súdom prvej inštancie, z ktorého pri svojej argumentácii vychádzal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (bod. 4.4.) je zrejmé, že konečnému záveru jeho rozhodnutia predchádzala pre rozhodnutie veci podstatná okolnosť a to aplikácia § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka a to vo vzťahu k mimoriadnej splatnosti úveru z 18. novembra

2015. Aplikácia tohto ustanovenia je zrejmá z odkazu odvolacieho súdu na konanie pod sp. zn. 12 C 217/2016.

15. Podľa § 52a Občianskeho zákonníka ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne (ods. 1); ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

16. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by zistený skutkový stav veci založil na aplikácii ustanovenia § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka s konštatovaním o vzájomnej závislosti jednotlivých zmlúv. Preto tvrdenie odvolacieho súdu, že v tomto smere vychádzal zo záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie nie je namieste. Zároveň podľa odvolacieho súdu neobstoí v danom smere ani odkaz odvolacieho súdu na iné konanie (sp. zn. 12 C 217/2016), v ktorom mal súd vysloviť právny záver o aplikácii ustanovenia § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, hoci totožnosť sporových strán bola zachovaná. Z ustanovenia § 382 CSP totiž vyplýva, že právna istota okrem iného znamená možnosť subjektov práva predvídať rozhodnutia štátneho orgánu (súdu) v konkrétnej veci.

16.1. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie išlo o „nový“ (v rámci konania neaplikovaný) záver odvolacieho súdu, ku ktorému sa ale žalobkyňa v individuálnych okolnostiach daného sporu nemala možnosť v rámci odvolacieho konania vyjadriť. Odvolanie podali žalovaní, ktorí rovnako vo svojej odvolacej argumentácii nenavrhovali aplikovanie tohto ustanovenia. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na tomto závere, odňal žalobkyni faktickú možnosť namietat správnosť tohto „nového“ právneho názoru a vyjadriť sa k nemu.

17. Postup odvolacieho súdu bol preto v tejto časti procesne nesprávny a založil vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

II.

18. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné, lebo sa v ňom opodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal žalobkyňou namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.